

Opinia
Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych
nr 32/2010 z dnia [REDACTED]
o projekcie programu zdrowotnego
„Program zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2”

Po zapoznaniu się z opinią Rady Konsultacyjnej wyrażam pozytywną opinię o projekcie programu zdrowotnego „Program zapobiegania i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2” realizowanym przez Urząd Marszałkowski w [REDACTED].

Realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego badań przesiewowych w kierunku cukrzycy, jak również promocja zdrowego stylu życia i edukacja pacjentów, wpisują się w cele Narodowego Programu Zdrowotnego na lata 2007-2015 dotyczące ograniczenia czynników ryzyka i działania w zakresie promocji zdrowia (tj. m.in. poprawa sposobu żywienia ludności, zmniejszenie występowania otyłości, zwiększenie aktywności fizycznej ludności), jak również w cel operacyjny dotyczący usprawnienia wczesnej diagnostyki i czynnej opieki nad osobami zagrożonymi m.in. chorobami układu krążenia, czy powikłaniami cukrzycy. Działania skierowane na wczesne wykrycie i leczenie cukrzycy, wydają się zgodne z priorytetem zdrowotnym „Zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu chorób naczyniowo-sercowych, w tym udarów mózgu”, określonym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych, Dz.U. 2009, Nr 137, poz. 1126.

Należy podkreślić, że mimo braku bezpośrednich dowodów na efektywność kliniczną w osiąganiu twardych punktów końcowych (np. umieralność) i kosztową, programy profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy znajdują wielkie poparcie ekspertów (jeśli są zgodne z zaleceniami Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego).

Opiniowany program ukierunkowany jest na wczesne rozpoznawanie ryzyka stanów przedcukrzycowych i wykrywanie cukrzycy, co dzięki podjęciu odpowiednich działań, może zapobiec rozwojowi cukrzycy i jej powikłań lub zwolnić ich postęp, co wydaje się zgodne z wytycznymi klinicznymi. Program uzupełnia i rozszerza (na dodatkowe grupy wiekowe) świadczenia gwarantowane finansowane przez NFZ.

W Programie zamieszczono szczegółowy, przejrzysty opis postępowania z pacjentem w zależności od wyników oznaczenia glikemii na czczo, łącznie z podaniem zaleceń oraz z wyraźnym zaznaczeniem momentu, gdy udział w Programie zostaje zakończony. Schemat postępowania oraz zalecenia dotyczące częstości powtarzania badań w kierunku rozpoznania cukrzycy są zgodne z obowiązującymi zaleceniami Polskiego Towarzystwa Diabetologicznego.

Większość wytycznych zaleca prowadzenie skринingu oportunistycznego w warunkach podstawowej opieki zdrowotnej u osób, u których na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdzi się podwyższone ryzyko wystąpienia cukrzycy. Starannie zaprojektowany program [REDACTED] odpowiada temu zaleceniu. Autorzy zadbali, aby do programu nie były włączane

---

osoby z rozpoznaną cukrzycą, ale nie wspomnieli o tych, które mogą wykonać badanie przesiewowe w ramach świadczeń finansowanych przez NFZ (nie uwzględnili więc zapobiegania nadużywaniu świadczeń przez osoby zdrowe nadmiernie troszczące się o swe zdrowie).

Przed wprowadzeniem programu należy dołożyć starań, by zwiększyć zgłaszalność i uczestnictwo oraz zapewnić spójność podejmowanych działań, aby osiągnąć lepszą efektywność kliniczną oraz kosztową profilaktyki cukrzycy typu 2 w praktyce klinicznej. W ocenianym programie zaplanowano starannie akcję informowania o programie. Przewidziano też przekazywanie końcowych informacji o wynikach przeprowadzonych badań – zarówno pacjentom, jak i lekarzom POZ, pod których opiekę trafią ostatecznie uczestnicy programu – na piśmie, co może zwiększyć skuteczność działań.

Należałoby dodatkowo rozważyć zasadność przekazywania wiedzy o zasadach prowadzenia zdrowego trybu życia również uczestnikom programu, u których nie wykryto zaburzeń metabolicznych, a także ewentualne wsparcie dietetyka oraz fizjoterapeuty w ustaleniu zaleceń dietetycznych i dotyczących aktywności fizycznej dla uczestników z zaburzeniami metabolicznymi.

Potrzebne jest podejście łączące działania medyczne (skrining, wykrywanie i leczenie) oraz działania z zakresu zdrowia publicznego (zmiana zachowań oraz ryzyka w populacji dzięki takim środkom jak promocja zdrowej diety i aktywności fizycznej). Należy podkreślić istotność działań Samorządu skierowanych na zwiększenie aktywności fizycznej oraz zachęcenie do zdrowego odżywiania. Mając na uwadze narastające problemy zdrowotne wśród coraz młodszej populacji, zasadne wydaje się rozważenie działań skierowanych na kształtowanie zdrowego stylu życia również do młodego pokolenia.